

rok szkolny 2025/2026

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 4 W BIELSKU-BIAŁEJ

Szkoła na piątkę

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny realizowany w SP nr 4 w Bielsku-Białej opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców i Samorząd Uczniowski. Treści Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego są spójne ze Statutem Szkoły i Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania. Nauczyciele naszej szkoły tworzą atmosferę szacunku i tolerancji. Każdy uczeń może poczuć się zrozumiany i bezpieczny. Pomagamy dzieciom lepiej rozumieć otaczający świat, siebie, skutecznie komunikować się i rozwiązywać trudne problemy. Dzięki zróżnicowanym zajęciom uczniowie mogą budować swoją zdrową i twórczą osobowość. Razem poszukujemy i wskazujemy wzorce godne naśladowania. Dzięki nauczycielom, rodzicom i aktywności własnej uczniowie wychodzący ze szkoły stają się kreatywną młodzieżą gotową do dalszego zdobywania doświadczeń i wyciągania wniosków z popełnianych błędów.

Obowiązujące akty prawne

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
- Powszechna deklaracja Praw Człowieka.
- Konwencja o Prawach Dziecka.
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 881).
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 986).
- Ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich z dnia 9 czerwca 2022 r. (tekst jednolity z 2024r. poz. 978)
- Ustawa z dnia 12 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 649)
- Ustawa z dnia 8 października 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. 2010 r. Nr 213, poz.1396)
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2020 poz. 1449)
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2010 r. Nr 125, poz. 842)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lipca 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (tekst jednolity: Dz. U. 2014, poz. 395)
- Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 27 października 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz.U. 2023 poz. 2468)
- Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 25 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2023 poz. 1798)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (tekst jednolity: Dz.U. 2019 poz. 1664)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2016 poz. 1278)

- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2020 poz. 1309)
- Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 listopada 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. 2023 poz. 2499)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (Dz.U. 2014 poz. 1170)
- Rozporządzenie MEN z 10.06.2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2015 poz. 843).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. 2020 poz. 1449)
- Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 25 lipca 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2023 poz. 1798)
- Priorytety MEiN na rok szkolny 2025/26
- Statut Szkoły

I. Wprowadzenie

Treści Programu Wychowawczo-Profilaktycznego wynikają z najnowszych przepisów prawa oświatowego. Program dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska lokalnego w jakim funkcjonuje szkoła. Konkretnie działania zostały zaprojektowane w oparciu o:

- obowiązujące przepisy prawa;
- diagnozę czynników ryzyka i chroniących;
- analizę dotychczasowych działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły;
- diagnozę oczekiwań rodziców przeprowadzonej badaniami na temat kluczowych celów wychowawczych stawianych przez rodziców w procesie wychowawczym oraz przyszłości ich dziecka, a także oczekiwań rodziców w stosunku do szkoły i szkolnych specjalistów w zakresie wspomagania dziecka w rozwoju;
- ocenę potencjału i możliwości rozwojowych uczniów (na podstawie wyników egzaminów państwowych uczniów kończących poprzedni etap edukacyjny, wyniki testów wewnątrzszkolnych, wyniki olimpiad, konkursów i zawodów sportowych, wolontariat, samorządność itp.);
- identyfikację potrzeb i możliwości środowiska lokalnego;
- zasoby szkoły: przygotowanie merytoryczne nauczycieli do podejmowania działań wychowawczych i profilaktycznych, zasoby materialne (boisko szkolne, pracownia, sala gimnastyczna) zasoby techniczne (wyposażenie pracowni), zasoby organizacyjne (wolontariat uczniowski);
- ewaluację wewnętrzną
- uwagi Samorządu Uczniowskiego itd.

W Programie Wychowawczo-Profilaktycznym Szkoły wychowanie rozumiane jest jako proces wspomagania ucznia w rozwoju, oparty na relacji i poszanowaniu godności wszystkich zaangażowanych stron (wychowawcy, rodzica, nauczyciela oraz ucznia).

Strony współdziałają ze sobą i dążą do osiągnięcia pełnej dojrzałości dzieci i młodzieży w czterech podstawowych sferach:

- fizycznej rozumianej jako prowadzenie zdrowego stylu życia;
- psychicznej czyli emocjonalnej i intelektualnej, która w pełni rozwinięta pozwala na ponoszenie odpowiedzialności za siebie i współodpowiedzialności za innych oraz otaczający świat;
- społecznej rozumianej jako konstruktywne pełnienie ról społecznych, szczególnie roli ucznia;
- duchowej oznaczającej posiadanie prospołecznej hierarchii wartości oraz poczucia sensu życia i istnienia człowieka.

Rada Pedagogiczna w tym procesie jest odpowiedzialna za tworzenie warunków do rozwoju każdego ucznia. Rodzic jest stroną aktywnie wspierającą proces wychowawczo-profilaktyczny. Natomiast zadaniem uczniów jest twórcze wykorzystanie proponowanych szans.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny obejmuje wszystkie działania wspomagające uczniów w rozwijaniu zdrowej osobowości i twórczych relacji, a także radzeniu sobie z trudnościami mogącymi zaburzać prawidłowy rozwój.

II. Główne cele Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Nadrzędnym celem Programu jest z jednej strony wychowanie, rozumiane jako wspieranie wychowanka w rozwoju, z drugiej strony profilaktyka rozumiana jako interwencja kompensująca niedostatki wychowania.

Priorytetami w naszej pracy są: kształtowanie u uczniów prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych, umiejętności intrapsychicznych, które pozwolą radzić sobie ze sobą i z wyzwaniami świata, zwiększanie odporności na potencjalne zagrożenia. Do innych celów należy nauka umiejętności społecznych, świadomość życia zgodnego z prospołeczną i etyczną hierarchią wartości, w tym promowanie tolerancji i akceptacji dla uchodźców, ze szczególnym uwzględnieniem ofiar konfliktu zbrojnego na Ukrainie.

Działania określone w niniejszym programie są możliwe do realizacji tylko w spójnym środowisku wychowawczym, w którym wartości i normy życia są zrozumiałe dla dzieci i młodzieży uczącej się w naszej szkole.

III. Charakterystyka absolwenta szkoły

Zadania zawarte w Programie zmierzają do ukształtowania absolwenta, który niezależnie od predyspozycji, cech osobowości i uzdolnień, będzie posiadał uniwersalne cechy warunkujące odpowiednie funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Absolwent kończący szkołę:

- dobrze funkcjonuje w swoim środowisku rówieśniczym, w szkole i w domu;
- jest pogodny, pozytywnie nastawiony do otoczenia, jednak niebezkrytyczny;
- skutecznie komunikuje się z innymi, dostosowuje się do zachodzących zmian, reguł i zasad, które wyznaczają kierunek jego działania;
- umiejętnie szuka sposobów radzenia sobie z zagrożeniami związanymi z poszukiwaniem własnej tożsamości oraz wzorców do naśladowania;
- szanuje tradycję i kulturę własnego narodu;
- jest kreatywny i zdolny sterować swoim kształceniem w szkole i poza nią;
- potrafi nawiązać serdeczne kontakty, odnosi się z szacunkiem do innych, jest sympatyczny, tolerancyjny, empatyczny i ciekawy świata;
- jest otwarty na inne kultury, posiada umiejętności porozumiewania się w języku obcym;
- jest samodzielny, ale potrafi także współdziałać w zespole, poszukuje nowych rozwiązań, wymienia się doświadczeniami z innymi, potrafi porządkować i rozwiązywać problemy;
- potrafi współdziałać z innymi, jest wrażliwy na los potrzebujących, bierze na siebie odpowiedzialność za własne życie i życie społeczne.

IV. Obszary działania Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Działania wychowawcze – integracja zespołów klasowych, wzmacnianie pozytywnego klimatu szkoły oraz poczucia bezpieczeństwa, promowanie zdrowia, wspomaganie uczniów w rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej oraz aksjologicznej. Wspieranie przez szkołę wychowawczej roli rodziny.

Działania edukacyjne – poszerzanie wiedzy z zakresu: edukacji ekologicznej, promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, sposobów skutecznego uczenia się, radzenia sobie ze stresem, opierania się naciskom otoczenia oraz nabywania umiejętności rozwiązywania konfliktów. Promowanie nowoczesnej edukacji patriotycznej.

Działania informacyjne – propagowanie informacji dotyczące możliwości i sposobów

uzyskania pomocy w sytuacjach wymagających wsparcia i interwencji.

Działania profilaktyczne - zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dla uczniów, szczególnie w sytuacji kryzysowej, wspieranie uczniów (w tym uchodźców z Ukrainy) w rozwoju i zdrowym stylu życia, wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację materialną, rodzinną i środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych.

V. Uczestnicy Programu Wychowawczo-Profilaktycznego i organizacja działań

Uczniowie

Dzieci są motywowane do uczenia się śmiałości i konstruktywnego pełnienia roli ucznia. Szczególną troską i pomocą obejmujemy uczniów, którzy mają trudności w nauce lub potrzebują terapeutycznego zrozumienia oraz wsparcia w swoich problemach.

Rodzice

Opiekunowie prawni uczniów znają i akceptują działające w szkole programy oraz czynnie współpracują przy jego realizacji. Ponadto współtworzą szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny, współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami. W odniesieniu do rodziców zaplanowano następujące działania:

Zadania	Formy realizacji
Informowanie rodziców o podejmowanych przez szkołę działaniach wychowawczo-profilaktycznych.	- Zapoznanie rodziców z Programem Wychowawczo-Profilaktycznym, - Dni otwarte szkoły, - Przekazywanie na bieżąco informacji o realizowanych Programach Wychowawczo-Profilaktycznych klas za pomocą e-dziennika, strony internetowej szkoły, gazetek ściennych.
Informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole.	- Przekazywanie na bieżąco informacji o sukcesach, trudnościach i problemach uczniów za pomocą dziennika elektronicznego, podczas rozmów indywidualnych, zebrań klasowych. - Rozmowy indywidualne z pedagogiem, psychologiem szkolnym, Dyrektorem Szkoły. - Pisemne informowanie rodziców o nierealizowaniu przez dziecko obowiązku szkolnego, - Współpraca z Radą Rodziców w zakresie pomocy materialnej dla uczniów potrzebujących wsparcia, dożywiania, dofinansowania wycieczek.

Przekazywanie wiedzy na temat problemów wychowania i profilaktyki.	- Organizacja spotkań, warsztatów dla rodziców ze specjalistami w zależności od potrzeb rodziców, - Pedagogizacja rodziców, - Gazetki i biuletyny dla rodziców – upowszechnianie materiałów edukacyjnych, - Doskonalenie umiejętności rodziców w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami w czasie indywidualnych konsultacji z wychowawcą, pedagogiem, psychologiem.
--	---

Wychowawcy

Prowadzą w różnych formach konsultacje dla rodziców, dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, sprawują opiekę wychowawczą nad uczniami, a w szczególności: tworzą warunki wspomagające ich rozwój i przygotowują do życia w rodzinie i w społeczeństwie. Poznają warunki życia i nauki swoich wychowanków, realizują w toku pracy wychowawczo-profilaktycznej treści i cele niniejszego programu oraz nadzorują pomoc psychologiczno-pedagogiczną w swojej klasie.

Nauczyciele

Wszyscy nauczyciele realizują Program Wychowawczo-Profilaktyczny, a w szczególności nauczyciele wychowawcy uwzględniają go przy realizacji klasowych planów pracy. Wzmacniają pozytywny klimat szkoły oraz poczucie bezpieczeństwa. Nauczyciele mają obowiązek reagowania na przejawy niedostosowania społecznego u dzieci, wspierać rozwój psychofizyczny uczniów, udzielać pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznanie potrzeb. Odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole i poza jej terenem, np. na wycieczkach szkolnych, świadczą pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

Specjaliści szkolni - pedagog szkolny, pedagog specjalny, psycholog, logopeda

Udzielają pomocy dzieciom, które znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Współpracują z instytucjami m.in. w organizowaniu różnych form spędzania czasu przez dzieci, szczególnie z rodzin zaniedbanych środowiskowo. Rozpoznają potrzeby oraz udzielają pomocy i wsparcia uczniom ukraińskim oraz ich rodzinom. Współpracują z Policją, z Sądem Rodzinnym, kuratorami (w razie zaistniałej potrzeby), z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Kształtują u uczniów i ich rodziców świadomość prawną w zakresie ponoszenia konsekwencji wynikających z popełnionych czynów. Prowadzą zajęcia terapeutyczne z dziećmi: indywidualne i grupowe, stosują profilaktykę zachowań ryzykownych wśród uczniów. Organizują spotkania i prelekcje dla rodziców na tematy związane z procesem nauczania i wychowania, udzielają wsparcia zgłaszającym się rodzicom w sytuacjach trudnych wychowawczo i losowo, współpracują z nauczycielami w zakresie procesu nauczania i wychowania uczniów.

Dla całej kadry pedagogicznej szkoły zaplanowano w bieżącym roku szkolnym:

Zadania	Formy realizacji
Organizacja doskonalenia zawodowego – kursy, warsztaty, szkolenia.	- Dostarczanie nauczycielom informacji o dostępnych formach doskonalenia poza szkołą według potrzeb i planów nadzoru pedagogicznego.
Organizacja wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli.	- Organizacja szkoleniowych rad pedagogicznych, według potrzeb i planów nadzoru pedagogicznego.
Propagowanie literatury na temat profilaktyki w szkole.	- Udostępnianie materiałów szkoleniowych. - Gromadzenie literatury na temat szkolnej profilaktyki.

VI. Ewaluacja programu

Przebieg pracy wychowawczo-profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli służą doskonaleniu pracy i wyciąganiu wniosków na przyszłość przez całą Radę Pedagogiczną.

W naszej szkole stosuje się następujące sposoby i środki ewaluacji:

- obserwacja i analiza zachowań uczniów,
- obserwacja postępów w nauce,
- monitorowanie frekwencji na zajęciach dydaktycznych,
- monitorowanie udziału uczniów w konkursach.

Ewaluacji dokonujemy za pomocą narzędzi takich jak:

- ankieta dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- obserwacja zachowania uczniów,
- analiza dokumentacji pedagoga, psychologa szkolnego i innych nauczycieli,
- analiza dokumentacji wychowawców,
- analiza sukcesów i osiągnięć uczniów,
- rozmowy indywidualne z rodzicami, uczniami i pracownikami szkoły,
- analiza sprawozdań pielęgniarki dotyczących stanu zdrowia i wypadkowości uczniów.

Ustalenia dotyczące ewaluacji:

Do czynników ochraniających i mocnych stron szkoły należą:

- poprawa warunków lokalowych,
- doświadczona kadra pedagogiczna,
- wsparcie pedagogiczno-psychologiczne

Do czynników ryzyka należą:

- niezbyt duże zaangażowanie rodziców w realizację Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- uczniowie dotychczas niezdiagnozowani i nie objęci pomocą, mający problem z uzależnieniami w tym behawioralnymi,
- brak utrwalania norm i zachowań zgodnych z konwencjami społecznymi,
- słaba motywacja do wysiłku intelektualnego oraz poprawy ocen i zachowania,
- widoczny skutek nadużywania mediów przez dzieci, co ma poważne konsekwencje społeczne i psychologiczne.

VII. Zadania programu wychowawczo-profilaktycznego

OBSZAR 1: ZDROWIE - edukacja zdrowotna

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
1. Wspomaganie uczniów w rozwoju ukierunkowane na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej – kształtowanie postaw sprzyjających zdrowiu.	1. Kształtowanie nawyku dbania o własne zdrowie, estetykę własną i otoczenia. Utrzymanie higieny ciała i dbałość o schludny wygląd. 2. Nabywanie umiejętności zdrowego stylu życia. Umiejętne zagospodarowanie czasu wolnego – zajęcia z wychowawcą. 3. Kształtowanie sprawności fizycznej i odporności. Rozwijanie nawyku uprawiania sportu i posiadanych predyspozycji do uprawiania dyscyplin sportowych.	- Działania informacyjne – dostarczanie wiarygodnych informacji na temat warunków zdrowego życia. - Długofalowe wspieranie ucznia w rozwoju i zdrowym stylu życia poprzez: a) realizację zajęć z zakresu edukacji zdrowotnej, b) prowadzenie pogadanek na godzinach wychowawczych zgodnie z treściami uwzględnionymi w podstawie programowej, c) SKS, gimnastyka korekcyjna, przerwy śródlekcyjne, d) Dzień Sportu, - Organizacja wypoczynku w czasie wolnym, konkursów dotyczących zdrowego stylu życia, - Organizacja kół zainteresowań promujących zdrowy styl życia, - Lekcje wychowania fizycznego, biologii, przyrody, informatyki, edukacji wczesnoszkolnej, - Lekcje edukacji zdrowotnej.
2. Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za zdrowie swoje	1. Wdrożenie i monitorowanie przestrzegania przez uczniów procedur profilaktycznych związanych z zapobieganiem COVID19- w przypadku	- Zapoznanie uczniów, rodziców, nauczycieli z procedurami bezpieczeństwa na terenie szkoły, - Udział w ogólnopolskich akcjach i programach profilaktycznych oraz

i innych.	zaistnienia takiej potrzeby. 2. Wyposażenie w umiejętności skutecznego dbania o własne zdrowie. 3. Kształtowanie umiejętności podejmowania decyzji odnośnie zdrowego trybu życia.	konkursach prozdrowotnych, - Gazetki ściennie i ulotki, spotkania.
3. Ugruntowanie wiedzy z zakresu zdrowego odżywiania się, uświadamianie korzyści z aktywności fizycznej. Stosowanie profilaktyki.	1. Poszerzanie wiedzy na temat zdrowego stylu życia, kształtowanie prozdrowotnych wzorców konsumpcyjnych. 2. Nabywanie umiejętności opierania się naciskom otoczenia, nabywanie umiejętności bycia asertywnym. 3. Treningi umiejętności odmawiania papierosa, alkoholu, dopalaczy itd.	- Współpraca z instytucjami prowadzącymi profilaktykę w zakresie zdrowego odżywiania, - Realizacja programu profilaktyki uzależnień i rozwijanie umiejętności życiowych, - Propozycje spędzania wolnego czasu w ruchu, na sportowo, organizacja konkursów prozdrowotnych, - Godziny wychowawcze, pogadanki dla rodziców w czasie zebrań, - Wskazanie miejsc, w których można uzyskać pomoc, - Spotkania z pielęgniarką szkolną, pedagogiem, psychologiem.

OBSZAR 2: RELACJE - kształtowanie postaw społecznych

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
1. Rozwijanie wrażliwości i poczucia odpowiedzialności za relacje międzyludzkie.	1. Realizacja zajęć dydaktycznych z wychowawcą, uczących zasad współżycia w grupie. 2. Uwrażliwienie na wzajemną pomoc koleżeńską w zakresie opanowania	- Poznanie praw i obowiązków wynikających z roli ucznia, członka społeczności szkolnej, rodziny i kraju, - Konsultacje z psychologiem i pedagogiem szkolnym.

	materiału.	
2. Rozwijanie umiejętności zdrowego współdziałania i współzawodnictwa w grupie społecznej, umiejętności rozwiązywania problemów, z zachowaniem kultury komunikowania się.	1. Przestrzeganie zasad zdrowego współzawodnictwa.	- Zajęcia z nauczycielami wychowania fizycznego, - Organizowanie wycieczek szkolnych oraz imprez integrujących środowisko szkolne zgodnie z procedurami, - Pedagogizacja dzieci.
3. Przygotowanie uczniów do aktywnego i świadomego uczestnictwa w życiu społecznym oraz podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do podejmowania działań wolontariatu.	1. Rozwijanie samorządności uczniów – nauka zasad demokracji. 2. Pełnienie różnych ról społecznych. 3. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów.	- Opieka nad Samorządem Uczniowskim, - Godziny wychowawcze, zajęcia dodatkowe, - Organizacja spotkań ze znaczącymi ludźmi i autorytetami.

OBSZAR 3: KULTURA - wartości, normy i wzory zachowań

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych.
1. Budowanie systemu wartości – integracja działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły i rodziców.	1. Realizacja zajęć edukacyjnych –kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania innych kultur i tradycji. 2. Rozwijanie świadomości dot. roli osób znaczących i autorytetów. 3. Pomoc uczniom przeżywającym kryzysy i zagrożenia.	- Zajęcia realizowane podczas lekcji wychowawczych, języka polskiego, przyrody, geografii, informatyki, wychowania do życia w rodzinie, - Realizacja zajęć na lekcjach religii, - Programy edukacyjne – telewizyjne, spektakle teatralne, - Filmy edukacyjne i materiały, - Konsultacje z pedagogiem i

		psychologiem szkolnym,
2. Kształtowanie prawidłowego stosunku do wartości i norm oraz kultury zachowania.	1. Realizacja zajęć edukacyjnych na lekcjach z wychowawcą – kształtowanie umiejętności odróżniania dobra od zła. 2. Nauka dobrych manier. 3. Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi, z wytworami kultury, z dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury. 4. Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów - popularyzacja alternatywnych form spędzania wolnego czasu. 5. Rozwijanie szacunku dla kultury, historii narodu i dorobku narodowego. 6. Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu. 7. Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności.	- Organizowanie wyjść na spotkania ze sztuką np. do teatru, muzeów, wystaw artystycznych, - Realizacja zajęć na lekcjach języka polskiego, lekcjach z wychowawcą – kształtowanie postaw społecznie akceptowanych, - Organizacja wycieczek – umożliwienie kontaktu z wytworami sztuki oraz miejscami pamięci narodowej, - Prowadzenie kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży, - Organizowanie spotkań z pasjonatami i instytucjami kultury prowadzącymi zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, - Tworzenie okazji do publicznego wypowiedzania się, nauka słuchania innych i szanowania poglądów – prowadzenie debat na zajęciach organizowanych przez nauczycieli np. języku polskim, wychowaniu do życia w rodzinie, - Organizacja konkursów, przedstawień uczniowskich, - Oglądanie spektakli teatralnych na temat „zasad, wartości i norm społecznych”, - Motywowanie uczniów do nauki i rozwoju poprzez przykłady własne z życia nauczycieli.

OBSZAR 4: BEZPIECZEŃSTWO – profilaktyka zachowań ryzykownych

Działania wychowawcze	Działania edukacyjne skierowane do całej społeczności szkolnej	Formy działań profilaktycznych
1. Poznawanie zasad bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz w sytuacjach nadzwyczajnych w tym poprzez zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.	1. Poznanie zasad postępowania w sytuacjach zagrożenia, wypadków oraz zasad BHP. 2. Bezpieczne organizowanie zajęć ruchowych (wychowania fizycznego) i poruszania się po drogach. 3. Bezpieczne korzystanie ze środków komunikacji publicznej – przeciwdziałanie i zapobieganie sytuacjom problemowym. 3. Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – poznanie podstaw negocjacji i mediacji. 4. Dostarczenie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. 5. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa na temat postępowania w sprawach nieletnich. 6. Propagowanie wiedzy na temat środków uzależniających oraz prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. 7. Nauka zasad udzielania pomocy przedmedycznej	- Lekcje wychowawcze, lekcje z wychowania fizycznego (znajomość zasad bezpieczeństwa podczas pobytu w szkole, korzystania ze sprzętu sportowego, podczas pobytu nad wodą, w górach), - Organizacja spotkań z Strażą Miejską (w miarę potrzeb), - Konsultacje z pedagogiem, psychologiem, - Warsztaty profilaktyczne, - Realizacja zajęć na spotkaniach z wychowawcą, - Programy edukacyjne-telewizyjne, spektakle teatralne.

2. Kształtowanie umiejętności korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnej .	1. Uświadamianie negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństwa wynikające z anonimowych kontaktów. 2. Nauka obrony przed naciskiem otoczenia (w tym na reklamę). 3. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci. 4. Organizowanie spotkań dla rodziców – uświadamianie zagrożeń płynących z Internetu.	- Realizacja zajęć na lekcjach informatyki, języka polskiego, - Rozmowy, pogadanki, zajęcia warsztatowe na temat uzależnienia od Internetu- cyberprzemoc- warsztaty
---	---	--

VIII. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin będących w dyspozycji wychowawcy, z podziałem na etapy edukacyjne: I-III oraz IV-VIII

Poniższy materiał uwzględnia prawidłowości rozwoju oraz specyfikę zmian zachodzących w danym okresie życia uczniów. Uwzględnienie zadań rozwojowych może pomóc nauczycielom nie tylko w dokonywaniu autorefleksji, ale przede wszystkim w rozumieniu swoich podopiecznych. Realizując prezentowane poniżej treści wychowawczo-profilaktyczne, nauczyciele wspierają rozwój dzieci i młodzieży nie tylko przez poznawanie ich zasobów, a także wzmocnienie ich potencjału rozwojowego. Dążymy do tego, aby w naszej szkole wychowawca stawał się z jednej strony uosobieniem przedstawianych wartości, promowanych postaw, a z drugiej potrafił delikatnie zwrócić uwagę na podejmowane wybory i wskazać, w którym kierunku iść.

Tabela nr 1. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I–III

OBSZAR	ZADANIA: KLASY I-III
Zdrowie – edukacja zdrowotna	- Budowanie poczucia odpowiedzialności za swoje zdrowie i innych • Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, umiejętność kształtowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia; • Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej; • Przygotowanie do podejmowania działań pozwalających na prowadzenie

	zdrowego stylu życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; • Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; • Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; • Kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego; • Uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; • Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki; • Realizacja programu "Owoce w szkole" • Nauka udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	• Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych; • Rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; • Kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; • Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej; • Przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; • Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; • Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.
Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	• Kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzania się; • Kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła; • Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określania swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi

	dzielami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność; • Kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci; • Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji; • Inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; • Przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; • Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; • Wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną; • Kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji, ale zgodnego z zasadami tzw. dobrego wychowania; • Kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; • Kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych	• Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych; • Kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii multimedialnych, kształtowanie świadomości wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństw wynikających z anonimowości

	kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, internetu i multimediów; przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach; • Przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, • Kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.
--	--

Tabela nr 2: Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w klasach IV-VIII

ZADANIA Z OBSZARU „ZDROWIE - edukacja zdrowotna”				
KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII
- Budowanie poczucia odpowiedzialności za swoje zdrowie i innych. - Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu. - Realizacja programu "Owoce w szkole" - Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania. - Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie. - Kształtowanie	- Budowanie poczucia odpowiedzialności za swoje zdrowie i innych. - Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywują. - Realizacja programu "Owoce w szkole" - Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych. - Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i	- Budowanie poczucia odpowiedzialności za swoje zdrowie i innych. - Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości. - Motywowanie do nauki. - Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron. - Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości.	- Budowanie poczucia odpowiedzialności za swoje zdrowie i innych. - Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje. - Motywowanie do nauki. - Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów. - Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań.	- Budowanie poczucia odpowiedzialności za swoje zdrowie i innych. - Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością. - Motywowanie do nauki. - Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych - Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności

postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny. - Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.	niedoskonałości.	- Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.	- Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału. - Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.	i pilności. - Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości. - Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.
--	-------------------------	---	--	--

ZADANIA Z OBSZARU „RELACJE - kształtowanie postaw społecznych”

KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII
- Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania. - Kształtowanie umiejętności wyrażania własnych potrzeb. - Rozwijanie wrażliwości na potrzeby, trudności innych ludzi. - Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych.	- Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy. - Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat). - Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota). - Kształtowanie	- Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu. - Uważliwienie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez inspirowanie do udzielania pomocy (wolontariat). - Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i	- Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron. - Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności. - Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).	- Rozwijanie umiejętności poszukiwania takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron. - Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji. - Rozwijanie potrzeby ciągłego

- Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji. - Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.	otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę. - Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.	poglądów. - Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka. - Rozwijanie samorządności.		doskonalenia siebie jako jednostki, członka rodziny i społeczeństwa. - Zapoznanie z ofertą szkół ponadpodstawowych.
---	---	--	--	---

ZADANIA Z OBSZARU „KULTURA - wartości, normy, wzory zachowań”

KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII
- Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka. - Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. - Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia.	- Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. - Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. - Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji.	- Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności. - Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. - Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają.	- Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. - Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. - Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość.	- Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedstawicielami innych narodowości. - Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu. - Rozwijanie poczucia odpowiedzialności społecznej poprzez podejmowanie działań na rzecz

				lokalnej społeczności.
ZADANIA Z OBSZARU „BEZPIECZEŃSTWO - profilaktyka zachowań ryzykownych”				
KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII
- Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. - Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. - Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych. - Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych. - Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.	- Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. - Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. - Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań. - Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania. - Doskonalenie	- Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. - Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku. - Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. - Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których	- Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. - Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. - Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym. - Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków. - Rozwijanie umiejętności	- Propagowanie wiedzy na temat prawnych, moralnych i zdrowotnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. - Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania konfliktów. - Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy. - Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych

	umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i internetu.	wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. - Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci.	lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe? - Profilaktyka depresji, warsztaty we współpracy komórką PP.	działań dla siebie i dla innych – określanie różnych rozwiązań problemu. - Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. - Profilaktyka depresji, warsztaty we współpracy z komórką PP.
--	--	--	--	---